

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΑΣ

Συνιστάμενον ἐπὶ τοῦ Ἰσχυροῦς τῆς Παιδείας ἐκ τῶν ἐξοχῶν παιδῶν περιουσιῶν συγγράμματα, διηγεῖται παρασχόντες εἰς τὴν χάραν ἡμῶν διηγεσιῶν καὶ ἐκ τῶν Οἰκουμενικῶν Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως, ὅς ἀνάγκασμα ἔσονται καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς καίρους.

ΣΥΝΑΦΟΡΗ ΠΡΟΠΑΡΟΥΣΑ

ἘΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐξέσις δεσμ. 15. Ἐξέμενος δεσ. 40. Τρίμηνος δεσ. 22.
ἘΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγιόκεος γόρδιος διατρι. 50.—
Ἀσκησιῶς βολαίων 4.— Ἀγλάας καὶ ἄλλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν αἰλιτικῶν 18.
Ἐξέμενοι καὶ Τρίμηνοι ἐναλλάξ.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΑΡΥΘΗ Τῆ 1878

ΙΑΡΥΤΗΣ—ΕΚΑΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουθήμετου μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὅσος Ἐκδοθῆναι δεσφ. 38, παρὰ τὸ Ἡερῆμακον

Περίοδος Β'.—Τόμος 32ος

Ἐν Ἀθήναις, 15 Αὐγούστου 1928

Ἔτος 47ον—Ἀριθ. 37

ἹΣΤΟΡΙΑ ΒΙΑΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

ΤΟ ΔΕΛΦΙΝΑΚΙ

(Μυθιστόρημα τοῦ Δοκτοῦ DANRIT)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η' (Συνέχεια)

—Ἔνοιαν σας, κύριε ἀνθυπολοχαγέ!
Ἡ διαταγή ἐκτελέστηκε γοργά-γοργά, οἱ πεζοναῦτες πῆραν τίς θέσεις τους κ' ἄρχισαν τὸ τουφεκίδι, ἀδιάκοπα μὲ τὴν διεύθυνση τοῦ ἑξυπνοῦ λοχία.

—Τώρα, τὸ κανόνι!.. Ἐδῶ!

Μὰ ἐδῶ ἦταν ἡ μεγαλύτερη δυσκολία. Κι' ὁ νεαρὸς ἀνθυπολοχαγὸς βεβαιώθηκε μὲ τὴν πιδ βαθεῖαν ἀπειρία,

ὅτι ποτὲ τὰ ζῦα ἔθα κατάφερναν νὰ σκαρφαλώσουν στ' ἀπότομα ἐκεῖνα βράχια, γιὰ νὰ φέρουν ἀπάνω τὸ κανόνι.

Κι' ὁμοῦ δοκίμασαν. Οἱ πυροβολητῆς κ' οἱ μαῦροι περικύκλωσαν τὰ ζῦα καὶ τὰ τραβοῦσαν, τὰ ὀδηγοῦσαν, σχεδὸν τὰ στήριζαν ἀπάνω τους, γιὰ νὰ φτάσουν στὴν κορυφή.

Μὰ ἐλα τοῦ κάκου! Τὸ μουλάρι ποὺ ἦταν φορτωμένο τὸν «κυλλίδαντα», τρομαγμένο μπροστὰ στ' ἀπότομα ἐκεῖνα ὄψη, θέλησε νάντισταθῆ στοὺς ἀνδρες ποὺ τὸ ἀνάγκαζαν νὰ προχωρήσει, καὶ μέσα στις ἀταχτες κινήσεις του, γλυστῆρῆ καὶ πέφτει κάτω ἀπὸν βράχο, ψηλὸν ὡς πέντε μέτρα, παρασύροντας μαζί του κ' ἕνα μαῦρον!

Τὸ ζῦο ἔμεινε στὸν τόπο. Ὁ μαῦρος ἦταν βαριά χτυπημένος καὶ οὐρλιαζε φοικτὰ ἀπ' τοὺς πόνοους.

—Νὰ πάρει ἡ ὄργη! φώναξε ὁ Καρδινιάκ. Κι' ὁμοῦ τὸ κανόνι πρέπει νάνεβῆ!

Ὅρμησε τρέχοντας πρὸς τὸ σκοτωμένο ζῦο καὶ βεβαιώθηκε πὸς ὁ κυλλίδαντας δὲν εἶχε σπάσει. Μιά ἰδέα, μὲ ἐμπνευση τοῦ φώτισε τὸ μυαλό:

—Παιδιά! φώναξε. Σηκώστε ἐλα

τὰ κομμάτια στὰ χέρια!.. Ἐμπρός, βάλτε τὰ δυνατὰ σας!.. Ἐτοιμάστε τὰ σχοινιά!

Ἐτοιμαζόνταν νὰ δέσουν τὰ κομμάτια μὲ τὰ σχοινιά καὶ γ' ἄρχισον τὸ ἐπικίνδυνον αὐτὸ ἀνέβασμα, δταν ἀκούστηκε μὴ ἤρημη φωνή, πλάι στὸν ἀνθυπολοχαγὸ.

—Ἔνοιαν σας, κύριε ἀνθυποχαγέ. Ἐγὼ θὰ τἀνεβάσω!

Ὁ Γιῶργος γύρισε νὰ ἴδῃ... Ἦταν

Κι' ὁμοῦ! Ἐσκυψε, ἔπιασε τὸ κανόνι ἀπ' τὸ στόμιο καὶ τῆσθε ὀρθό, δίχως νὰ φανῆ πὸς αὐτὸ τοῦ κόστισε τὴν παραμικρὴ προσπάθεια.

—Τώρα, εἰπε, σὺ, Φιλαράκο καὶ σεῖς, οἱ δύο πυροβολητῆς, πιάστε το καλά καὶ βάλτε το στὸν ὄμο μου, ὅπως θὰ κάνετε ἐν ἀγχα! ἕνα σακκὶ σιτίρι!

—Ἄ, ἐλα κ' ἐλα, φίλε μου! εἰπε ὁ Φιλαράκος. Αὐτὸ δὲν τὸ κάνω! Θὰ μοῦ πάθεις τίποτα... Ἐβρεις τί διαβολοῦδρο εἶν' αὐτό; Βαρὸ σὰν ἐλόκληρο κάστρο! Δὲν εἶναι γιὰ τίς πλάτες σου!

Ἀγώντας ὁμοῦ τὰ στήθα του, ὁ Φιλαράκος μαζί μὲ τοὺς δύο πυροβολητῆς ὀκέκουσαν στὰ λόγια τοῦ Μοχιλοφ. Ἐκείνος στήληως γερὰ στὸ χῶμα κἀθλητικὰ πόδια του καὶ κρατοῦσε τώρα σὲ τέλεια ἰσορροπία τὸ βαρὸ κανόνι στὸν ὄμο του.

Ὅλοι ὅσοι ἦταν μπροστὰ, δὲν μπόρεσαν νὰ κρύφουν τὸ θαυμασμό τους. Οἱ μαῦροι ἄρχισαν νὰ χτυποῦν παλαμάκια. Γιατὶ ἡ δύναμη ἢ ἀληθινή, ποὺ δὲ μεταχειρίζεται τὴ βία καὶ τὴ βαναυσότητα, πάντα ἐπιβάλλεται στὰ πλήθη. Κι' ὁ Μοχιλοφ ἦταν δύναμη ἀληθινή. Σωστὸς Ἡρακλῆς τῶν νεώτερων χρόνων!

Ἦσυχα, σταθερά, συλλογισμένα κ' ἀφοβα, μὲ προσοχὴ κ' ἀταραξία ἐπίστευτη, ἄρχισε τὸ τρομερὸ ἀνέ-

δασμα στοὺς βράχους.

Σὲ κάθε του βῆμα, σὲ κάθε του κίνημα, ἡ ζωὴ του κρεμόταν ἀπὸ μιὰ κλωστή. Δὲ χρειαζόταν παρὰ ἕνα παραπάτημα, μιὰ ἐλάχιστη κλίση πρὸς τὸνα μέρος, γιὰ νὰ πέσει τὸ βάρος τοῦ κανονιοῦ μονόπλευρα, νὰ χάσει τὴν ἰσορροπία καὶ νὰ γίνῃ χίλια κομμάτια πάλιν στοὺς βράχους.

Κι' ὁμοῦ τὸ πρόσωπό του—πρόσωπο ἀνθρώπου τοῦ Βορρᾶ—δὲ φανέρωνε κα-

ὁ Μοχιλοφ, ὁ «Μικρὸς Ρῥώσος»!

Ἦταν γαληνίος καθὼς πάντα. Ἡ ἔξαψη κ' ἡ ἀγωνία τοῦ ἀρχηγοῦ

του καὶ τῶν συναδέλφων του δὲν εἶχε καθόλου ἐπιδράσει ἀπάνω του. Χαμογελοῦσε ἡσυχα κάτω ἀπ' τὸ πικρὸ μoustάκι του. Καὶ δίχως νὰ προσθέσει λέξη, διευσθόνθηκε μόνος του πρὸς τὸ κανόνι, ποὺ τῆχαν λύσει ἀπ' τὴ ράχη τοῦ σκοτωμένου ζῦου.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔλα ἔμειναν αστισμένοι καὶ κοιτούσαν ἀμύλητοι. Μήπως ὁ καίμενος ὁ Ρῥώσος δὲν ἦταν στὰ καλά του; Τί πήγαινε νὰ κάνει;

«Ὁ Μπάρκας ἔβρισε βουλιὰς...»
(Σελ. 281, στ. γ')

νένα φόβο, καρμιά ταραχή. Μοναχά μια σύσπαση των νεύρων του σαγονιού του, Ήσεινε πώς ο Ρώσος έβαζε όλη του τη δύναμη... Και στιγμές-στιγμές, μιά βαθειά άναπνοή φοβόσκωνε το πλατό του στήθος.

Στηρίζοντας καλά τα πόδια, πιάνοντας τις μύτες των βράχων ή τα κλαδιά με τάριστερο χέρι, ο Μοχίλοφ προχωρούσε άργά, άργά, μιά δίχως να σταματήσει.

Κι' από κάτω, ο Γιώργος κι' οι άνδρες του παρακολουθούσαν μάγνια αυτά το θαύμα της δύναμης και της άφοβίας. Μά ξαφνικά, μιά τρομαχτική κραυγή ξεφύγε άπ' όλων τα χείλη.

Ένα ξερό κλάδι, έπου ο Μοχίλοφ είχε πιασθεί για να βρει στήριγμα, είχε σπάσει κι' είχε μείνει στα χέρια του!..

Ένα δευτερόλεπτο — τί λέω! Ένα δέκατο του δευτερολέπτου. — ή άγωνία όλων έφτασε στο άπροχώρητο!

Ο νεαρός ρώσος είχε κλονιστεί, είχε λυγίσει... Τό σώμα έγειρε, τό κανόνι τόν τράβηξε προς τα πίσω, μιά βρήκε καιρό και πιάστηκε άπ'όνα κλαδί γερύ. Ύστερα συγκέντρωσε όλη του τη δύναμη στη δεξιά παλάμη κι' έφερε πάλι στην ίσοροπία του τόν βαρό άτσάλινο κύλινδρο... Τό σώμα του στάθηκε πάλι όρθιο... Τώρα στήλωσε καλά τα πόδια, γύρισε έλαφρά τό πρόσωπο, έπου φαινόταν άφθονες σταγόνες ιδρώτα κι' ειπε με τη μεγαλύτερη γαλήνη:

— Δεν είναι τίποτα, άνθροπολογαγέ μου... Μιά μικρή άπροσεξία! Κι' εξακολούησε τό φοβερό σκαρφάλωμα, ένθ από κάτω οι σύντροφοί του τόν χειροκροτούσαν τρελλοί άπ'τόν ένθουσιασμό...

Έπί τέλους! Έφτασε στην κορφή! Ο Φιλαράκος κι' οι δυο πυροβολητές όρμουν να φτάσουν κι' αυτοί. Βοηθούν τό Μοχίλοφ να βάλει κάτω τό κανόνι, κι' ύστερα κατεβαίνει πάλι γοργά, φορώνεται τόν κυλλίδαντα και ξαναρχίζει τό άπίστευτο γύμνασμά του.

Ύστερα, ανεβάζει και τις ρόδες — και τό κανόνι στέκεται μιά χαρά στην κορφή του βουνού.

Στό μεταξύ ο Γιώργος σχημάτισε μιάν άλυσίδα από στρατιώτες πάνω στην άνηφοριά, για ν' ανεβάσουν μιάμιά τις κάσες με τό πυρομαχικά.

Έχετε ιδεί ποτέ τούς χτίστες και τούς έργάτες, όταν χτίζουν κανένα μεγάλο σπίτι, πώς ανεβάζουν τά τούβλα και τις πέτρες από χέρι σέ χέρι; Έτσι κι' οι στρατιώτες τού Καρδινιάκ ανεβάσαν στην κορφή τις όβιδες.

Ο Γιώργος κανόνισε μόνος του την πρώτη βολή τού κανονιού, κι' ήταν έτοιμος να διατάξει πύρ. Ξαφνικά όμως

είδ' ένα κώμα από μαύρους να κατεβαίνουν άπ' τούς λόφους, που ύψώνονταν άνατολικά τού Κερουανέ, πυροβολώντας και βγάζοντας άγρια ούρλιασματά!

Ο έχθρος έφερε ένισχύσεις. Ένας σύμμαχος τού Σαμορό τούστελνε βοήθεια, για να σώσει τό φρούριο άπ' τούς πολιορκητές.

Την ίδια στιγμή, ένας άγγελιοφόρος τού λοχαγού Κασσαίν έφτασε στό ύψωμα κι' έφερε διαταγή να χρησιμοποιήσουν τό κανόνι.

Ο Γιώργος δέ χρειάστηκε πολλήν ώρα για να κανονίσει τό σημάδι. Σημάδεψε πολύ έμπρός άπ' τό έχθρικό στρατεύμα, κι' όμως ή πρώτη όβίδα τό βρήκε τό μουλούκι τών μαύρων κατμαεσίς.

Καταλαβαίνετε γιατί ο Καρδινιάκ σημάδεψε έτσι. Όταν σημάδεψτε ένα πράγμα που κουνιέται, πρέπει πάντα να χτυπάτε πιδ έμπρός. Γιατό οι κυνηγοί, όταν σημάδεψουν ένα λαγό, ρίχνουν ένα μέτρο πιδ έμπρός άπ'τή μύτη του, για να τόν σκοτώσουν. Η όρμη του ή ίδια θα τόν φέρει πάνω στη σφαίρα. Ένθ, αν χτυπήσουν πάνω στό σώμα του, ή όρμη του πάλι θα τόν φέρει πιδ έμπρός κι' ή σφαίρα ή τά σκάγια θα περάσουν πίσω του.

Καθώς έσκασε ή πρώτη όβίδα και σκότωσε καρμιά δεκαριά, οι μαύροι σταμάτησαν μιά στιγμή διασταχτικά. Μά ξεκίνησαν και πάλι με την ίδια όρμη. Οι όβιδες που έπεφταν τώρα από λεπτό σέ λεπτό, δεν μπόρεσαν να τούς σταματήσουν πιά. Κι' έφτασαν σαν χειμαρρος άκράτητος πάνω στό στρατό τού λοχαγού Κασσαίν.

Έδώ ή τύχη δεν θέλησε να φαναί ένδοική στους φίλους μας. Αν οι μαύροι αυτοί έκαναν την επίθεση πάνω στους Γάλλους πεζοναύτες, εκείνοι, μ'όλο που ήταν «εν μέσω δύο πυρών», θα μπορούσαν να τούς άποκορούσουν. Μά, βλέπετε, έτυχε να γίνη ή επίθεση πάνω στους άνδρες τού «βασιλιά» Μπάρκα. Η όρμη τών έχθρων κι' ή έλλειψη πειθαρχίας στους άμνομένους, έδημιούργησαν σωτό πανικό. Οι μαύροι τού Μπάρκα τ'όβαλαν στά πόδια, παρέσυραν στην φυγή τους και τούς Μπαμπάρ κι' ή καταστροφή ήταν γενική, αν δεν την προλάβαινε ο λοχαγός Κασσαίν.

Οι πεζοναύτες δχυρώθηκαν στό χωριό και κράτησαν άκλόνητη αντίσταση.

Έκεί-πάνω, τό κανόνι τού Καρδινιάκ εξακολούησε να χτυπά, όχι πιά τό φρούριο, αλλά τόν καινούργιο έχθρό. Ο Γιώργος άφισε τη διεύθυνσή του στό λοχία πυροβολητή, και μπαίνοντας επικεφαλής τού άποσπάσματος του, όρμησε κάτω να βοηθήσει τό λοχαγό του.

Ήταν καιρός πιά, — γιατί όσο γεν-

ναίο κι' αν είναι ένα στρατεύμα, έρχεται κάποτε στιγμή που ή κόπωση παραλύνει κάθε αντίσταση κι' ή όγκος καταβάλλει και τόν πιδ μεγάλο ήρωισμό.

Η βοήθεια αυτή, που έρχόταν σέ τόσο κατάλληλη στιγμή, έδωσε καινούργιο θάρρος στους εξανελημένους άνδρες τού Κασσαίν.

Οι πεζοναύτες σχημάτισαν μιά σφήνα και χώθηκαν μέσα στη μάζα τών ίθαγενών.

— Έμπρός! με τη λέγχη!.. φώναξε ο Κασσαίν, καθώς τόξε φωνάξει άλλοτε στην τραγική ύποχώρηση τού Μπαζέιγ.

Δέν άργησε να γεννηθεί μεγάλη σύγχυση στους μαύρους. Δέν ήταν μάχη εκείνη, ήταν ένας άληθινός στραβόλος, έπου οι άγριες φωνές τών ίθαγενών άνακατευόταν με τά ούρλιασματά τών πληγωμένων, με τά χτυπήματα τών λογχών και τών δισκοπάνων πάνω σ' άνθρώπινα κρανία.

Πώς οι γάλλοι κατάφεραν να φτάσουν πάλι στό φρούριο, που πριν από μιά στιγμή τόχαν άφίσει; Πώς βρέθηκαν πάλι μπρός στους άστειούς λασποταίχους τού φρουρίου;

Κανείς, μήτε στρατιώτης, μήτε βαθμοφόρος δέν έννοιωσε. Έτσι γίνεται πάντα στις συμπλοκές σώμα με σώμα.

Και τώρα, ένθ οι μαύροι τού Μπάρκα κνηγούσαν τούς νικημένους, οι πεζοναύτες κοίταζαν να κυριεύσουν τό περίφημο εκείνο φρούριο.

Δέ χρειάστηκαν παρά μόνο πέντε λεπτά. Άλλ' αυτά τά πέντε λεπτά, στέν κ. Άντοναί φάνηκαν έλάκκρος χρόνος. Με τό ρεβόλβερ στό χέρι περιμένα να όρμήσει πρώτος αυτός, εύδής μόλις θα γινόταν έν άνοιγμα στους τοίχους. (Άκολουθεί) ΜΗ. Α. ΣΤΑΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΤΑΜΜΑ

Προικιά της έκκλησίας, σταυροί, τάμματα, άρχαία διασκήρια, μαλαματάνια θυμιατά και σοκολιατά λυχνάκια,

Φαρδύα φεστόνια άστραφτερά, σελεκητά καντήλια, με τη σπουδή χρυσή κλωστή κλωσμένα πετροχίλια.

Άνη του χρυσαφιού, που καισε άκείο και έαλίζει, — και τών κερών τ'άναυτό τό φώς ούς ψυχάλιζε,

Άνίφωνα μακρόσορτα κι' ήχοι σπαλμένοι πίσω, σ' έσας ταμμένη την ψυχή την έντρομη θιρήσω:

Έλεήστε την την άσραγη που σ'ς φυλάγει είρήνη, τη νεώτη σας την άφθορη, και τη σεμνή άγιουσίνη!

ΓΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ Η ΧΑΡΑ

Ζητώ την χαράν από' εδω από' εκεί που είναι, είπατε μου, από που είναι!

Έπιτέλους ένόμισα ότι την ήρα τη χαρά και την ετύχια και ίδω πώς. Ο κ. Χρυσάφιδης με προσκάλεσε τό άπόγευμα να πάρωμε στό σπίτι του τόν καφέ και εδχαρίστως έδέχθηκα, γιατί ήμουν βέβαιος ότι θα έπινα καφέ χωρίς σιτάρι και γαρύφαλλα. Στά χωριά βάζουν στόν καφέ σιτάρι για οικονομία και γαρύφαλλα για πολυτέλεια, αλλά δέν είναι καφές. Ο κ. Χρυσάφιδης όμως άς κάβαται στό χωριό, είναι πολύ πλούσιος, πολύ πολιτισμένος και πολύ φιλόξενος.

Όταν άνοιξαμε τη βαρεία αλόπορτα τού σπιτιού του, δεξιά μας παρουσιάστηκε ένας μεγάλος άνθωνας με όμορφα και σπάνια άνθη, μπροστά μας μιά αλλη πλακοστρωμένη πεντακάθαρη και στό βάθος άλλη αλλη χωρισμένη από την πρώτη με συρματόπλεγμα. Στη δεύτερη αλλη ήσαν κότες πολλές, κουνέλια πηδοσαν μαλακά μαλακά, δυο γίδες καθόντανε νοχηλώς και άναμασσούσανε την τροφή τους. Άπάνω δέ στις γίδες ήσαν καθισμένες και δυο κότες, σημάιον έτι και στα ζφα της αλλής άβασίλευ ή αγάπη και όμόνοια.

Η Κυρία ντυμένη χωριάτικα άλλα πολύ καθαρά, μάς ώδήγησε στη σάλα, ένα πολύ μεγάλο δωμάτιο με καναπέδες παλαιούς στρωμένους με λεπτούφανα ύφάσματα, κάτασπρα σαν τό χιόνι, βγαλμένα από τόν άργαλειό τού σπιτιού. Φωτογραφίες πολλές σέ ώραιες κορνίζες, γύρω από ένα άπλόν καθρέφτη, αποτελούσαν ένα καλλιτεχνικό σύμπλεγμα. Ένα σιδερένιο κρεβάτι τελευταίου συστήματος με σεντόνια σαν τόν άφρο, μου ύποσχάτανε εύχάριστο ύπνο, γιατί ο κ. Χρυσάφιδης μέ είχε προσκαλέσει και να κοιμηθώ εκεί. Άπό τά άνοικτά παράθυρα φαινότανε άντίκρυ τό βουνό κατάφυτο από έλατα.

Η Κυρία μάς έφερε γλυκό ροδοξάχαρη με κρύο νερό από τη βρύση και τόν άγνό καφέ, και μάς έζήτησε συχώρεση, γιατί δέν ήσαν εκεί τά κορίτσια να μάς περιποιηθούν. Η πρώτη ήταν στό χωράφι και επέβλεπε πού έθρβίζανε ή δεύτερη πήγε να βγάλη από τόν κήπο τά μπίζια, γιατί πέρασε ή εποχή τους ή τρίτη πήγε να διατάξη μιά γειτόνισσα πώς να βάψη τά ήμάτά της πράσινα, γιατί δέν ήξερε ή τετάρτη πήγε να ποτίση τόν κήπο και οι δυο μικρότερες ήσαν στό σχολείο που εργαζότανε τό καλοκαίρι κι' έκανε διακοπές τό χειμώνα, επειδή ήταν πολύ όρεινό χωριό. Καθώς έπινα τόν καφέ μου κ' έβλεπα

γύρω μου την νοικοκυρωσύνη και την πάστρα, έσκεπτόμουν: «Νά, έδω είναι ή χαρά και ή ετύχια. Τά κορίτσια αυτά, άν και είναι πλούσια, αντί να πάνε στην πόλη να κόψουν τά μαλλιά τους και να γυαλίζουν τά νύχια τους, κάθονται στό χωριό και επίδελπουν τό θέρος; ποτίζουν τόν κήπο, όφαινουν σεντόνια, άρμέγουν τις γίδες, ξαίνουν και βάζουν μαλλιά, τρώνε σιτάρινο φουά ζυμωμένο με τά χέρια τους και φημένο ύφραλο στό φούρνο τού σπιτιού τους, κάθε πρωί ταΐζουν τις κότες και μαζέβουν τ' αυγά τους και άναπνέουν τόν μυρωμένο άέρα από τά έλατα. Άδτή είναι ή χαρά, αδτή είναι ή ετύχια. Εδτυχημένη οικογένεια!» Ένθ έσκεπτόμουνά έτσι την ετύχια της οικογένειας αδτης, μπήκε μέσα ή

Κυρία κρατώντας από τό χέρι ένα νεόν ός 18 χρονών. «Όταν άντίκρουσα τό πρόσωπό του, μ' έπιασε φρίκη. Ήταν τυφλός. Τόν ώδήγησε κοντά μου ή μητέρα του κι' έβαλε τό χέρι του μέσα στό δικό μου, για να με χαιρετήσει, και τόν έκάθισε δίπλα μου.

«Άρχισε να μ' έρωτά διάφορα πράγματα και από τις όμιλλες του έννόησα ότι ήταν μορφωμένος. Μέσα σέ Ξη κορίτσια ήταν τό μόνο άρσενικό παιδί και αυτό έκ γενετής τυφλό. Ο πατέρας του, επειδή είναι πλούσιος, τόν έστειλε στην Άθήνα στόν Οίκον τών Τυφλών και έμαθε γράμματα και διαβάζει βιβλία που τού στέλνουν.

«Ώστε, έσκέφθηκα, ούτε έδω δέν είναι ή χαρά και ή ετύχια;»

Π. Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

ΙΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Ζ'. (Συνέχεια)

Μούγγρισε σιγά και τρυφερά ή άγελάδα, για να πάη κοντά της τό μοσχαράκι και να βυζάξη. Και να το! έτρξε στή φωνή, ήπιε δυο γάλα ήθελε κι' ύστερα, χορτάτο κι' εδχαριστημένο, ξαπλώθηκε στό χορταράκι να κοιμηθώ. Όταν έξπνησε, μετά πολλήν ώρα, κι' έκαμε πάλι να τρέξη, δέν μπόρεσε: Τά ποδαράκια του λυγούσαν, σά ναταν κουρασμένα από δρόμο πολύ. Η Βιολέττα τότε τό ξαναφώναξε και τό βύζαξε. Και πάλι τό μοσχαράκι ξαπλώθηκε κι' άποκοιμήθηκε... Μιά παροιμία λέει: «ό ύπνος τρέφει τό παιδί κι' ό ήλιος τό μοσχαράκι». Μά ή αλήθεια είναι ότι και τό παιδί θέλει ήλιο και τό μοσχαράκι θέλει ύπνο...

Ότόσο τό μικρό μεγάλο και πάχαινε από μέρα σέ μέρα. Τά πόδια του δέν είναι τώρα πιά άσχημα, γιατί χόντροναν κι' αυτά μαζί με τόλο σώμα. Είναι ένα όμορφο μοσχαράκι και τρέχει στό λιβάδι μιά χαρά και παίζει με τη Μαρτίσα. Βλέπει λαμπρό, δέν σκοτιάφτει πονθενά και με την τραχειά γλωσσίτσα του γλείφει τό χοράκι της Μαρτίσας. Τρέχουν παντού μαζί σά δυο καλοί φίλοι τό κοριτσάκι και τό μοσχαράκι, και κάπου-κάπου ή

Βιολέττα γουρίζει και τούς κοιτάζει, σά να ζηλεύει λίγο αδτή τη μεγάλη φίλια. Μιά μέρα, ή Μαρτίσα έβγαλε μιά φωνή, σά να θυμήθηκε άξαφνα κάτι σπουδαίο.

— Τι είναι; τη ρώτησε ή μητέρα της. — Δέν βαφτίσαμε, μαμά, τό μοσχαράκι μας! Κι' αλήθεια, τό παιδάκι της Βιολέττας δέν είχε ακόμα όνομα. Πώς τό παθε αδτό ή Μαρτίσα;

Άρχισαν άμέσως τό συμβούλια για τό βαφτίσια. Ο ένας έλεγε τότο τόννομα, ο άλλος εκείνο. Μά κανένα δέν άρεσε της Μαρτίσας. Κι' επιτέλους τό βρήκε μονάχη της.

— Άφού τό μοσχαράκι μας είναι άσπρο, κι' είναι θηλυκό, και μεθαύριο θα κάνη κι' αδτό γάλα, ός τό βγάλουμε Γαλάτεια!

Έτσι βαφτίστηκε και τό μοσχαράκι, που ήταν πραγματικώς μιά άγελαδίτσα. Γαλάτεια, τί όραίο όνομα! Κι' όλοι εδχρήθησαν στην μικρή νουνά να της ζήση.

(Άκολουθεί)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΛΟΗΝΑ ΓΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ... ΔΑΡΒΙΝΟΥ

Δραστηρίοι μου,
 ΓΥΚΙΝΕΙ έλο τόν κόσμο μια περίεργη δίκη που γίνεται τώρα στην Αμερική, στο Dayton της πολιτείας Tennessee. Ο καθηγητής κ. Σκόφ (Scopes), διδάσκοντας Βιολογία σε μια ανώτερη εκεί Σχολή, έκρινε απαραίτητο να εκθέσει και τη γνωστή θεωρία του Δαρβίνου. Σκανδαλίστηκαν, φεβήθηκαν για τη θρησκεία οι θεολόγοι και, επειδή κάποιος αμερικανικός νόμος απαγορεύει τη διδασκαλία αυτής της θεωρίας, κατήγγειλαν τόν καθηγητή Σκόφ για παραβάτη. Αυτός πάλλι επρόβαλε έναν άλλο νόμο, που διατάσσει «να μην εμποδίζεται κανείς στην εξέσκηση του επαγγέλματός του». Έγώ, είπα, είμαι καθηγητής της Βιολογίας και πληρώνομαι γι' αυτό. Χρωστώ λοιπόν να διδάσκω εδουνημένα όλες τις βιολογικές θεωρίες, επομένως και τη δαρβινική. Με τι δικαίωμα θά μ' εμποδίσετε σεις; Επειδή υπάρχει κι άλλος νόμος που μου απαγορεύει να διδάσκω ένα τόσο σπουδαίο μέρος από την επιστήμη μου; Κακά. Οι δυο νόμοι βρίσκονται σ' αντίθεση κι ένας από τούς δυο πρέπει να καταργηθή, να μην ισχύη. Σ' αυτό άπάνω γίνεται η δίκη.

Έννοείται όμως πως οι νόμοι που προβάλλουν κι από τόνά μέρος κι από τ' άλλο, είναι ο τύπος. Νόμοι αντιφατικοί υπάρχουν πολλοί, αλλά παντού τούς αφήνουν να κοιμούνται. Για να ζυγνίσουν τώρα εκεί αυτούς τούς δυο και να τούς φέρουν σε σύγκρουση, αποβλέπουν, κι από τόνά μέρος κι από τ' άλλο, στην ούσια. Κι η ούσια είν' αυτή: Έχει ή δέν έχει τó δικαίωμα ένας επιστήμονας, σ' ελεύθερο τόπο, να διδάσκη, τι γνωρίζει κι' ε, τι φρονεί, χωρίς να τόν μέλη τι λέει, για τήν καταγωγή τού ανθρώπου π: χ: ή τή δημιουργία τού κόσμου, ή Αγία Γραφή; Κι' έν άλλο άκόμα: Είναι αληθινή ή θεωρία τού Δαρβίνου και, αν είναι, θίγει τήν ιδέα της θρησκείας, τού Θεού, της αθάνατης ψυχής και πάει λέοντας; Γι' αυτό ή δίκη που γίνεται σήμερα σε μια μικρή αμερικανική πόλη, κινεί τήν προσοχή όλου τού πολιτισμένου κόσμου.

Σ' έλο τόν κόσμο, βλέπετε, υπάρχουν επιστήμονες σαν τόν καθηγητή Σκόφ και θεολόγοι σαν τούς διώκτες του. Κι' άκόμα, τó σπουδαιότερο, σ' έλο τόν κόσμο υπάρχουν άνθρωποι που θέλουν κι' υπερασπίζονται τήν ελευθερία της σκέψης κι' άλλοι που τήν πολεμούν. Οι πρώτοι, για τήν ιδέα τους, έχουν συμφέρο κι' επιθυμία να δικαιωθή, να θωαυθή ή καθηγητής Σκόφ και να εξακολουθήσει

ελεύθερα, τή διδασκαλία του. Οι δεύτεροι, για τήν ιδέα τους πάλι, θέλουν να τιμωρηθή και να εμποδισθή. Ποιοι θά νικήσουν; ποιοι θά ικανοποιηθούν; Οι άνθρωποι και ότα δυο ήμισφαίρια, περιμένουν τó αποτέλεσμα αυτής της δίκης με αγωνία.

Ένας φίλος μας από τήν Αμερική, ή Νσαϊθωμξέρος, είχε τήν καλοσύνη να μάς στείλη έλα τά δοκουμενά — άποκόμματα δηλαδή έφημερίδων που δημοσιεύουν τα πρακτικά της δίκης εικονογραφημένα και τις γνώμες επιφανών ανδρών για τήν υπόθεση. Τέτοιους εδιδάξασα κι' άλλες σε ξένες και σ' ελληνικές άκόμα έφημερίδες. Γιατί, καθώς σάς είπα: παντού ενδιαφέρονται και παντού γράφουν, μήνες τώρα, για τή δίκη τού Σκόφ ή, όπως τή λένε φαιδρά, για τή δίκη τού Δαρβίνου. Είδα λοιπόν μ' εδχαρίστησή μου ότι οι κορυφαίοι τού πνεύματος, παντού, λένε άκριτάς εκείνα που σάς είπα κι' εγώ άλλοτε που ήρθε λόγος για τή θεωρία τού Δαρβίνου και, γενικά, για τή σχέση θρησκείας κι' Επιστήμης. Πολλοί από σάς θά θυμούνται βέβαια τις Επιστολές μου εκείνες (είναι στόν τόμο τού 1923, σία φύλλα 15 και 16.) Αλλά για όσους τις εχάσαν ή για όσους δέν τις διάβασαν, επειδή δέν θάταν τότε συνδρομητές, έδωδ με λίγα λόγια τó συμπέρασμα:

Η Επιστήμη, οποιαδήποτε Επιστήμη, δέν θίγη καθόλου τή θρησκεία, οποιαδήποτε θρησκεία. Άλλος ή σκοπός κι' ή μέθοδος της μιας, άλλος ή σκοπός κι' ή τρόπος της άλλης. Η Επιστήμη προσπαθεί να δείξη κάποιες αλήθειες πειραματικά ή θρησκεία δείχνει μερικά άλλες με τή άποκαλύψη. Πολλό σπουδαιότερες όμως είναι αυτές που δείχνει ή θρησκεία και που ή Επιστήμη αποδειχτηκε και κηρύχτηκε άνικανή να τις δείξη. Είναι τα μεγάλα προβλήματα τού Θεού, της ψυχής, τού τί είμαστε, από που έρχόμαστε και που πηγαίνουμε. Μπορούμε να πιστεύουμε γι' αυτά ε, τι μάς διδάσκει ή θρησκεία, ε, τι μάς λέει ή διαίσθηση, ή συνείδηση, ή καρδιά μας, ότι μάς δείχνει τó εσωτερικό ψυχικό μας φός, χωρίς να ρωτάμε αν αυτό τó έδειξε πειραματικά κι' ή Επιστήμη. Γιατί ξέρουμε πια ότι ή Επιστήμη δέν θά μπορούση να τó δείξη ποτέ, ποτέ. Κι' ε, τι άλλο έδειξε ή θά δείξη ή Επιστήμη, δέν έχει και δέν θάχη σχέση με τήν πίστη μας, με τή θρησκεία μας.

Απ' αυτά είναι κι' ή θεωρία τού Δαρβίνου. Μια θεωρία, μια υπόθεση για τήν «καταγωγή τών ειδών», τών φυτών, τών ζώων και τού ανθρώπου. Μια φορά τήν επιστεύσαν δυο οχσδόν οι επιστήμονες κι' έλεγαν πως από ένα άρχικό κύτταρο, από ένα πρωτόπλα-

σμα, έγινε, με τήν εξέλιξη, έλος ή φυτικός και ζωικός κόσμος, ως τόν πίθηκο κι' ως τόν άνθρωπο. Έστερα έφριξαν πολύ νερό στο κρασί τους και παραδέχτηκαν μάλλον πως όχι από ένα, αλλά από τέσσερις-πέντε άρχικούς τύπους έγινεσαν όλα. Πιο ύστερα, οι περισσότεροι άρχισαν να μην τó παραδέχονται ως βέβαια ούτε αυτό. Κι' ή δαρβινική θεωρία έπέσε στην τάξη τών θεωριών, τών υποθέσεων, που έχουν άκόμα ανάγκη από απόδειξη. Η απόδειξη αυτή θάταν π: χ: αν βρισκόταν ποτέ ή σκελετός ενός διάμσου τύπου μεταξύ ούραγγό-τάγγου κι' άγριανθρώπου. Δέν βρέθηκε άκόμα. Κι' ίσως, λένε, δέν θά βρεθή ποτέ.

Ας υποθέσουμε όμως ότι μεθαύριο βρίσκεται κι' ή δαρβινική θεωρία δείχνηται αληθινή. Τι σημαίνει; Μήπως θά δείχθη πως δέν υπάρχει Θεός; Ω, κάθε άλλο! Ένας Θεός πάλι θάχε κάνει τόν άνθρωπο κι' από τόν πίθηκο, ένας Θεός πάλι θάχε κάνει τó πρωτόπλασμα. Ο καμμένος ή Δαρβίνος τó είπε: «Η θεωρία μου δέν ρίχνει τó Θεό. Ίσα-Ίσα εγώ θά θαύμαζα περισσότερο τó μεγαλειό ενός Θεού που θάχε τή δύναμη να δημιουργήση, από ένα μόνο πρωτόπλασμα, έλο αυτό τó πλήθος τών φυτών και τών ζώων.» Για φαντασθήτε, αλήθεια, τί ζωή θάχε μέσα του αυτό τó μικροσκοπικό πρσγματάκι!

Γι' αυτό λοιπόν φρονή κι' εγώ πως ή καθηγητής Σκόφ πρέπει να δικαιωθή και να εξακολουθήσει να διδάσκη ελεύθερος, όπως κάθε άλλος επιστήμονας, τήν επιστήμη του, τή Βιολογία του, μ' όλες της τις θεωρίες, και με τού Δαρβίνου μαζί. Αληθινή ή ψεύτικη, ή θεωρία αυτή άνηκει πια στην Επιστήμη. Μπορεί να μην έχη άποδειχτή άκόμα ως σύνολο, έχει όμως πολλές σπουδαίες λεπτομέρειες, αποδειγμένες κι' αληθινά θαυμαστές. Αδεις τουλάχιστο δέν μπορεί να μην τις ξέρει ένας επιστήμονας και μάλιστα βιολόγος. Κι' όπως θάταν άμαθής κι' επιπόλαιος, αν έλεγε με βεβαιότητα «ό άνθρωπος κατάγεται από τόν πίθηκο», — αναπόδεικτο πρσγμα, — άλλο τόσο θά φανέρωνε άμάθεια άσυγγώρητη, αν δέν ήξερε τήν εξέλιξη και τούς νόμους της, όπως τά λέει ή θεωρία τού Δαρβίνου.

Κι' επειδή, καθώς είπαμε, αυτά δέν έχουν καμιά σχέση με τή θρησκεία, που είναι άλλο πρσγμα, μπορούν κι' οι θεολόγοι να εξακολουθήσουν επίσης ελεύθερα τó έργο τους. Και τά δυο χρειάζονται: κι' ή Επιστήμη κι' ή θρησκεία. Και τά δυο επομένως πρέπει να είναι ελεύθερα. Ούτε ή θρησκεία είναι σωστά να τυραννήσει ποτέ τήν Επιστήμη, ούτε ή Επιστήμη να θεωρήσει ποτέ τή θρησκεία περιττή.

Σας άσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΓΕΡΘΩΜΑ

(ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΚΑΘ. ΒΟΛΩΜΒΕ ΠΡΑΒΕΥΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'. (Συνέχεια)

Η καλή κοπέλλα τó κατόρθωσε. Σε λίγο ή Παλλιδόγλωσσος άνοιξε τά μάτια του και, καθώς είδε μπροστά του τó γλυκό και συμπαθητικό πρόσωπο της Μαρίκας, — της μικρούλας όρφανής που τόσα τήν είχε κάνει να υποφέρη, — αίστάνθηκε μια τέτοια ντροπή και μετάνοια, που έγυρε τó κεφάλι στο στήθος του κι' άρχισε να κλαίη...

Σε λίγο, ή παλιός εχθρός καθόταν στο οικογενειακό τραπέζι ανάμεσα στο Γεροθωμά και στη Μαρίκα, έρωγες τó φως τους, έπινε τó κρασί τους και τούς έλεγε τήν ιστορία του. Ένώ ή Μαρίκα κι' ή ψυχοπατέρας της ανέβαιναν ολοένα στην εδτυχία και στη χαρά, ή δυστυχισμένος εκείνος κατέβαινε, έπεφτε από κακό σε χειρότερο, ως που καταντησε στην άβλεια κατάσταση που τόν βλέπουμε σήμερα.

Με τά λίγα χρήματα που τού έμειναν, καθώς θυμάστε, από τήν κληρονομιά της Μαρίκας, πήγε σε διάφορα μέρη, περιπλανήθηκε από πόλη σε πόλη, από χωριό σε χωριό, αλλά δέν πέτυχε πουθενά. Πάντα ή «έτασος» ζημιωνόταν. Τέλος αποφάσισε να μπη σ' ένα μεγάλο ίπποδρόμιο σχεδόν σαν όπρητης. Αλλά εκεί μια μέρα τόν κλώτσησε ένα άγριο έλογο και τόν εφφισε μισοπεθαμένο. Τόν πήγαν στο νοσοκομείο, τού έκοψαν τó χέρι, τού γιάτρεψαν τó πόδι, έζησε, έγινε καλά. Αλλά βγήκε σακάτης, κουτσός. Τι να σου κάμη άνθρωπος μ' ένα χέρι;... Αναγκάστηκε λοιπόν ή Παλλιδόγλωσσα να γίνη ζητιάνος, να γυρίση πάλι από χωριό σε χωριό κι' από πόλη σε πόλη, αλλά για να γυρεύη ελεημοσύνη. Άλλοι τού έδιναν, άλλοι τόν εδιοχναν με βρισιές. Έτσι θά ζούσε ως που να τόν λυπηθή ή Θεός και να τόν ελευθερώση από τά βάσανα. Γιατί ποιος ξέρει, — είπε στο τέλος — πόσα χρόνια θά

βασανίζοταν άκόμη και που θά φοφούσε μια μέρα σαν τόν σκύλο, χωρίς να τόν κλάψη, χωρίς να τόν λυπηθή κανείς! Αυτά τούς διηγήθηκε ή ζητιάνος. Έπειτα σηκώθηκε, τούς χαιρέτησε και κατέβηκε τή σκάλα, βοηθούμενος από τή Μαρίκα. Κι' αφού βγήκε στο δρόμο, τή στιγμή που ή Μαρίκα έτοιμαζόταν να κλείση πίσω του τήν πόρτα, γύρισε και της είπε:

— Ο Θεός να σου τó πληρώση! Και τά μάτια του ήταν δακρυσμένα, κι' ή φωνή του πνιγόταν από συγκίνηση. Έναπήγε δυο-τρεις φορές άκόμα κι' έφαγε στο τραπέζι τού Γεροθωμά. Έπειτα, μια μέρα, πήγε στο σπίτι ένας άνθρωπος κι' είπε:

— Ένας άρρωστος γυρεύει τήν κυρία Μαρίκα στο νοσοκομείο. Μπορεί νάρθη μια στιγμή; Τή συνδέσω.

Η Μαρίκα κατάλαβε ποιός θάταν ή άρρωστος που τή ζητούσε και πρόθυμα άκολούθησε τόν άποσταλμένο. Ναι, ήταν ή Παλλιδόγλωσσος, ή παλιός της εχθρός.

Μόλις τόν πρόφτασε ζωντανό. Μπορούσε όμως να τόν παρηγορήσει, να τόν ενθαρρύνη και να τόν κάμη να πεθάνη συμπυλωμένος με τόν έαυτό του και με τó Θεό.

Αφού ξεφόηγε, ή Μαρίκα τού κλείσε τά μάτια δακρυσμένα. Έτσι δέν βγήκε ή απελπισμένη του προφητεία. Δέν φόηγε σαν τόν σκύλο. Κάποιος τόν γλώκανε σίς τελευταίες του στιγμές, κάποιος τόν ανακούφισε στην άγωνία του, κάποιος τόν λυπήθηκε. Κι' αυτός ή κάποιος ήταν ή Μαρίκα που τόσο σκληρά τήν είχε βασανίσει. Η Μαρίκα εδτυχισμένη, ένω αυτός είχε γνωρίσει όλες τις δυστυχίες. Πως έρχονται καμιά φορά τά πράγματα! Και πόσο δικίο είχε ή Γεροθωμάς να μην παραπιστεύη στη δύναμη τών κακών σ' αυτόν τόν κόσμο!...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'.

Προξενιές

Πέρασαν λίγα χρόνια.

Στό παράθυρο της κάμαρας τού Γεροθωμά, κάθεται μια πολύ όμορφη νέα ως είκοσι χρονών, όμορφή, κόκκινη, εύρωστη.

Είναι ή Μαρίκα.

Ω, πόσο λίγο μοιάζει με τή μικρή Μαρίκα που γνωρίσαμε άλλοτε! Πάσο λίγο μοιάζει με τó χλωμό, τó αδύνατο, τó ασθενικό καρτεζάκι που περιμάζεψε από τó δρόμο ή γέρος με τούς μύλους!

Η Μαρίκα έρραβε γρήγορα - γρήγορα και στα χρυσοχέρια της, τó βελούδο, τó μετάξι, ή νταντέλλα, έπαιρναν τά πιδ κομψά κι' όμορφα σχήματα. Μπροστά της είχε ένα τραπεζάκι και, άπάνω στο τραπεζάκι αυτό ήταν, νωρίς, μια δλάκερη νυφική φορεσιά: φουστάνι, μπουστάκι και πέπλο από τούλι με άνθη λεμονιάς. Αντικρύ στεκόταν ή νύφη: μια κόκλα.

Γιατί αυτό ήταν τώρα τó επάγγελμα της Μαρίκας: Ράφτρα κουκλών.

— Είν' εκείνος!... Έκείνος είναι!... (Σελ. 205, στ. α')

(Ακολουθεί)

